

244
**AZ ISMERETLEN
 BUDAPEST**

**Piramist épít kavicsból és homokból
 a kotrógép**

A P E S T I D U N Á N

Mielőtt a dunai emberekről beszélünk, szóljunk a magyar történelem több mint ezer esztendején keresztülhőpölygő folyamról. Azt tudjuk, hogy az Iszter—Donau—Danubius—Duna és ki tudja, hány néven ismert víz időtlen-idők óta nemcsak az országon, hanem költeményeken is keresztülzúg, regényrészletek, dalok, képek és a zeneirodalom legismertebb keringője hirdetik szépségét. Ki ne szeretné a Dunát?...

De hagyjuk a dolog érzelmes részét, forduljunk a statisztika száraz adataihoz.

A folyam Békásmegyernél lép be a főváros területére és mire eljut a másik határig, Budafokig, húsz kilométerkö mellett halad el. Legkeskenyebb az Erzsébet-hídnál — ott 290 méter — legnagyobb szélessége 650 méter, az Országház előtt. Vízhozama alacsony vízállásnál másodpercenként 600 ezer liter. (Szólnoknál a Tiszáé ugyanilyen körülmények között 64.000 liter.) Átlagos mélysége 180 centiméter.

A Duna, a térképész szemében folyam. A kiránduló: fürdő- és csónakázóhelyet lát benne. A közlekedési szakember hazánkat a nagyvilággal összekötő egyik legfontosabb útvonalnak tekinti. És ezer, meg ezer olyan ember van, aki számára a Duna: üzem. Üzem, ahol a kenyerét megkeresi. Mi ezekkel az emberekkel akarunk találkozni, de a többiekkel is, akiknek az élet teljességéhez hozzátartozik a Duna.

A víz erős emberei

Az Erzsébet-hídnál száztonnás vízidaruk vetik meg lábukat az örökké mozgó folyamán. Roncsokat emelnek ki. Egy kis üzem létszámát meghaladó munkás dolgozik itt, hogy kiemelje az utolsó romhíd maradványait a víz mélyéből. Legtöbbjük a Kossuth-híd építésétől kezdve részt vesz a Duna-hidak újjáalkotásában.

Amióta zavartalan a két városrész között a forgalom, azóta ritkábban beszélünk rólok. És ezek a félig elfelejtett emberek, most azon dolgoznak, hogy eredeti szépségében újjáépülhessen Budapest legszebb hídja.

És erős emberek a rakodómunkások is. Nekik is a Duna ad kenyeret. Az áruval megtelt hajók mélye, ahonnan csak imponáló férfierő képes kiemelni azt, amit a daru hatalmas keze nem tud megmarkolni. Beszélünk az egyikkel. Rác József. Magas, kemény ember. Dicsekvés nélkül mondja, hogy százhusz kilót is elvisz, ha kell. Egy liter kávéval reggelizik tíz deka vajjal és ha kedve és pénze van rá, bekanalaz hat adag pörköltet a parti vendéglőben, Egészségére!

Táplisok és pecások

A csepeli részen folyamkotrók mellett halad el csónakunk. Tisztítják a Duna

medrét, hogy a hajózás biztonságos, a folyó »ballagása« nyugodt és csendes legyen. A parton egyiptomi piramisokra emlékeztető magasságban gyűlik a kavics, fáradhatatlan szállítószalagok hordják a partra az uszályok testéből. És a »piramisok« aljában hosszú sorban teherautók várakoznak. Szinte percenként megtelik egy-egy, hogy aztán elrobbogjon valamelyik építkezéshez, ahol út, házak alapja születik a dunai kavicsból.

Odébb iszapoló hajók motorja zúg. Ezek a Duna utcaseprői. A víztömeg görgette iszapból tisztítják meg a medret és egyúttal ezertonnaszámra adnak kitűnő termőföldet a környékbeli kertészeknek.

A nagy hajók tövében, a víz két oldalán konok mozdulatlan-sággal lehorgonyozva állnak a táplisok hajói.

A tápli tulajdonképpen csónakra szerelt merítőhálót jelent. A táplis — maga a halász.

Nem kis munkát végeznek. Megfigyeljük, csaknem percenként felemelkednek és újra alámerülnek a vízben a hálók. A táplis naponta félezernél többször emeli ki nehéz hálóját.

Szerencsénk van. Éppen olyan emberrel kerülünk össze, akit úgy emlegetnek: »a táplisok királya«. Tőkés Dénes, amikor említjük neki ezt, kicsit nevet, kicsit boszszankodik. Nem nagy fogásai miatt, hanem hivataláért kapta ezt a címet. Ő a spontahalászok ügyvezetője.

Ma még jóformán semmit sem fogott. Azt panasolja, hogy egyre kevesebb a hal a Dunában. Pedig a halikra-telepítés nem szünetel. A rengeteg gyári olaj kiöli a vízből a kövér pontyokat, a ragadozó harcsát, a kis és nagy halak tucatnyi fajtáját.

Van nap, hogy összesen nem fognak többet egy kiló apró

keszegnél. A soroksári Dunaágban ezen a télen 850 mázsa hal pusztult el a beömlő derítetlen, olajos szennyvizek miatt.

A táplisok kedvét még ez sem tudja elvenni. Ma is körülbelül kétszázan vannak. A napi munka után sietnek ki a dunai csónakhoz és a lebeszélhetetlenek buzgal-mával merítgetik hálójukat a vízbe. Közü-tük negyven nő. Állítólag a nők szerencsés-sebbek, általában többet fognak, mint a férfiak.

Ha rossz a fogás, miért erőltetik? A tá-jékoztalan emberben menthetetlenül fel-merül ez a kérdés.

Tőkés Dénes erre így válaszol:

— Látta már, hogy milyen, amikor az éjszakai holdfényben megcsillan a vizes háló?

És így derűsen:

— Az SZTK-nak segítünk. A táplis min-dig egészséges. A dunai embert nem kezdí ki könnyen a betegség.

Már alig ér bennünket utól a víz fölött futó szó, amikor meghalljuk kiáltását:

— De az olajat írják meg, elvtársak!

És mire feljegyeztük, horgászokhoz érünk. Állnak merev tekintettel a vízpar-ton és a megbüvöltek odaadásával figye-lik, »harap-e a hal«. Van, aki egyhelyben áll, mások idegesen kísérik a folyam sod-rát. Ki tudja, melyik a jobb módszer? A ti-zenkét megkérdezett horgász összesen egy-harmindekás dévérről tudott számot adni,

Iszapoló-hajó Csepelnél

Még a matrózfröccs is jobb a rómaiparti nyári vendéglőben!

mint aznapi zsákmányról. Ezután nem is csodálkoztunk azon, hogy az úri idők egyik illemkódexe udvariatlan cselekedetként bélyegezte meg azt, ha valaki a horgász-tól a zsákmány mennyisége felől érdeklődik. Ma sem tanácsos ilyen kérdésekkel zaklatni a pecást.

Különben a táplisok és a pecások kölcsönösen nem sokra tartják egymást. A táplisenézi a horgászt. Azt mondja róla: »csendes bolondériában szenvednek egy szálíg«. A horgászok azt tartják: a táplisok nem sportolnak, csak kifosztanak a vizet. De csendes kárörömmel megjegyzik, hogy egyre kevesebb sikerrel. Ha egy horgász elhalad a táplis csónakja mellett, ritkán mulasztja el a kérdést: Hogy megy a vízszűrés?

De azért ma is akad jó fogás. A Kossuth-híd és a Lánchíd közötti szakaszon emlegetnek egy Tunyogi nevű műszerészt, aki két napja másfélkilós pontyot fogott. Egy horgász fülünkbe súgja titokzatosan: azért ne higgyünk a táplisok panaszainak, kiszedik azok általában naponta a vízből a maguk három-négy kiló halát.

Dehát az ízlések megmaradnak különbözőnek: kinek a táplis — kinek a pecabot. Hiszen nem a hal a legfontosabb, hanem a pihenés, a csönd, a megfáradt szervezet felüdülése.

Teljes üzem előtt

A tavaszi nap vízre hívja azokat is, akik különben télen felé sem néznek a Dunának. Igaz, még a jégzajlás idején is

Biztos kézben a dunai mentőcsónak

alkadt bátor kajakos, aki végigevezte a megszokott útvonalat, de igazában most kezdődik az evezősidő. A Római-parton javítják a csónakokat. A fővárosban mintegy tizenháromezer embernek van sportcsónakja. Ez azt jelenti, hogy munkaszüneti napokon legalább ötvenezren élvezik a vízisport örömeit. A hét szabadfürdőn lassan megkezdődik az élet. És ez átalakítja a Dunapart képét. Egyedül a Római-parton negyedmillió ember üdül a hétvégi napokon.

Néma verseny: a »táplis« üresen bukkan fel, a horgász még bizakodik

A parti vendéglőkben már mérik a sört, egy-egy bátrabb víziember meg-megmártja magát a Dunában. És ilyenkor szaporodni kezd a folyami mentők dolga is.

A révkapitányság nemcsak a rakoncátlanul közlekedő vadevezősöket neveli biztonságos fegyelmre, hanem gyors motorosai segítségét nyújtanak a bajbajutottaknak is. Ennek köszönhető — és nem utolsósorban a vízijáratossági vizsgák bevezetésének, — hogy évről évre csökken a Dunán a vízbefúlások száma.

A tapasztalatok szerint általában vidéki embereket ér Budapesten vízibaleset.

A bennszülött pesti, akár tud úszni, akár nem, óvatos. Tudja, hogy milyen veszedelmeket rejt a víz.

Tavaly hat halálos baleset volt a Dunán. Valamennyi ifjúval történt. Ez figyelmeztetés arra, hogy a fiatalokat alaposabban rá kell nevelnünk az elővigyázatosságra.

A Turul-madár? A Turul-madárra negyvenhat óta senki sem mászott fel. A dunai hidakon, amelyek felszabadulás előtt szinte csábították az életűntakat, az elmúlt években nem történt öngyilkosság. De rézség emberek, kerítésnek nézve a hid karfáját, olykor még most is belepotyognak a víz kijózanító hűvösébe.

A Duna megállás nélkül hömpölyög és

soha nem szűnik meg rajta a hullámverés. Nemcsak a szél fodrozza, hanem a járnűvek sokasága is. Személyszállító gőzösök találkoznak a Margit-híd táján, az úgynevezett »kisvízkötők« — a folyam utca-szabályozói — sietnek csónakon munkahelyükre. Egy kis gőzös pontont vontat fel-felé, csehszlovák lobogóval. Három uszályt húz maga után egy meghökkenően kis motoros. Halászbárkák siklanak a Műszaki Egyetem előtt és a roncskiemelőknél búvár-emelkedik ki a vízből,

A víz friss gallyakat sodor magával, lehet, hogy messzi német hegyekből hozza híradásként arról: már oda is elérkezett a tavasz. A rakpartok kövén diákok ülnek könyvvel a kezükben, s a víztömeg mozgásának szinte észlelhetetlen ritmusára verset tanulnak. A budai oldalon szerelmek sétálnak. Egy lány virágszirmokat szór a vízbe.

Lehet, hogy a folyam nemcsak országokat köt össze, hanem közelebb hozza a fiatalok szívét is?

Bajor—Osvát—Szádvári riportja.

Ő a »táplisok királya!«

